

also from the nomenclatorial point of view, and this is best realized when a critical attitude to the subspecies problems is apparent in them. At the same time a more correct picture of the taxonomic relations of the forms concerned is obtained outside the boundaries of this country and the problems centering round these matters become apparent also in regard to eastern Fennoscandia.

Literature cited: HARTERT, E., 1910—38, Die Vögel der paläarktischen Fauna. I—III u. Nachträge. Berlin. — HORTLING, I., 1925, Der „Karelische“ Buchfink. *Ornis Fennica* 2: 93—94. — 1926 a, Huru se våra starar ut? *Ibid.* 3: 85—87. — 1926 b, Skandinavialaiset linturodut. *Ibid.* 3: 106—112. — 1929—31, Ornitologisk handbok. Helsingfors. — HORTLING I. and KIVIRIKKO, K. E., 1926, Suomen lintujen uusi nimistö. *Luonnon Ystävä* 30: 63—64. — KIVIRIKKO, K. E., 1926—27, Suomen linnut I—II. Porvoo. — LACK, D., 1946, The taxonomy of the robin, *Erithacus rubecula* (L.). *Bull. Brit. Orn. Club* 66: 55—65. — MOREAU, R. E., 1948, Some recent terms and tendencies in bird taxonomy. *The Ibis* 90: 102—111. — PEITZMEIER, J., 1949, Über nichterbliche Verhaltensweisen bei Vögeln. In: *Ornithologie als biologische Wissenschaft, Festschrift Erwin Stresemann*. Heidelberg. — STRESEMANN, E., 1943, Ökologische Sippen-, Rassen- und Artunterschiede bei Vögeln. *Jour. f. Ornithol.* 91: 305—324. — TUCKER, B. W., 1949, Species and subspecies: a review for general ornithologists. *Brit. Birds* 42: 129—134, 161—174, 193—205. — VOIPIO, P. 1944, Mikä on rotupiiri? *Luonnon Ystävä* 48: 181—190. — 1947, Museotyö ja museokokoelmat „uuden systematiikan“ palveluksessa. *Luonnon Tutkija* 51: 147—153. — WYNNE-EDWARDS, V. C., 1948, The nature of subspecies. *The Scottish Naturalist* 60: 195—208.

Om rapphönans, *Perdix perdix*, uppträdande i Finland under höstflyttningen.

R. KREUGER

Rapphönan finnes praktiskt taget i hela Europa och uppträder med ett flertal raser. Enl. PETERS „Checklist of birds of the World“ indelas rapphönsen i följande raser:

Perdix perdix perdix L. England, Skandinavien till södra Frankrike, Alperna, Österrike, Ungern och Makedonien. — *Perdix perdix armoricana* Hart. Normandie och Bretagne. — *Perdix perdix sphagnetorum* Altum. Nordöstra Holland, östra Friesland och Hannover. — *Perdix perdix hispaniensis* Reich. Pyreneerna och norra Spanien. — *Perdix perdix italica* Hart. Italien. — *Perdix perdix lucida* Altum. Baltiska provinserna, Ostpreussen, Polen

österut till en linje Leningrad—Kazan—Astrakan. — *Perdix perdix robusta* Hom. & Tancre. Nordvästra Ryssland från Arkhangelsk söderut till Kazan, österut till Altai. — *Perdix perdix arenicola* Buturl. Mellersta och nedre Volga österut till Dzungaria. — *Perdix perdix furvescens* Buturl. Talusch (Sydkaspiska området) till norra Persien. — *Perdix perdix canescens* Buturl. Transkaukasien, Mindre Asien söderut till nordöstra Persien.

Emedan raphöhönsen i Finland blivit mycket litet undersökta, torde vi möjligtvis kunna hava grundformen *Perdix perdix perdix* L. representerad här, men enl. KIVIRIKKO, „Suomen Linnut“, lär Åland, oaktat några smärre inplanteringar gjorts, sakna raphöhöns, varför vi knappast kunna räkna med denna västliga ras i landet. Enl. HORTLING (se hans bok „Ornitologisk Handbok“, noten under strecket) torde raphöhönsen i Finland utgöras av antingen *Perdix p. lucida* eller *Perdix p. robusta* eller möjligen korsningar mellan dessa och ev. svenska och mellaneuropeiska raphöhöns. Våra fackornitologer borde på basen av förefintligt skinnmaterial i Universitetets samlingar slutgiltigt fastställa rasen resp. raserna. Dock bör beaktas att under årens lopp före sista världskriget importerats såväl levande fåglar som ägg från vitt skilda trakter av Europa, och såsom HORTLING skriver kan det eventuellt uppträda i landet kombinationer av flera raser. Den som är intresserad av detta problem bör som sagt även observera ovanstående faktum vid fastställande av rasen.

Som gammal hönshundsjägare har mitt intresse för raphöhönsen främst riktats på det faktum att en del av landets raphöhönsstam årligen emigrerar till Östersjöprovinserna, eventuellt ända till Mellan-europa. Detta problem borde fastslås genom ringmärkning, vilket mig veterligen ej hittills verkställts. De jägare som årligen jaga raphöhöns kunna, tror jag, undantagslöst fastställa att helt nya fåglar i slutet av jaktsäsongen samlas i stora flockar och uppträda på helt annat sätt än de i resp. revir tidigare bofasta fåglarna.

Enl. min uppfattning flytta omkring $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ av alla raphöhöns söderut. Raphöhönan är i likhet med kråkan delvis en stannfågel, delvis en flyttfågel. Som belägg för mina iakttagelser kan jag nämna att jag åren 1922—1924 bodde ute på Hangö-udde (Tulludden), och vanligen i slutet av oktober eller början av november, beroende på väderlek och vind, uppenbarade sig här stora flockar av raphöhöns, vilka vanligtvis uppehöll sig på de yttersta delvis kala enrisbevuxna skären någon dag för att vid lämpligt väder draga söderut.

På mina arrenderade jaktmarker (främst i Nyland) där raphöhönskullarna voro noggrant räknade, kunde plötsligt vid inträffande kallare väderlek i slutet av den lovliga jakttiden uppenbara sig ofta stora flockar, omfattande 20—50 individer, vilka ej hörde till stambeståndet. Dessa fåglar voro synnerligen skygga, höllo ytterst sällan för stående fågelhund (pointer) utan vanligtvis genast vid kontakt med hunden lyftade, och ej som de på platsen uppfödda kullarna (bestående av 7—20 fåglar), vilka efter stånd och påskjutning flögo till närmaste skogskant. De nya höjde sig och flögo i sydlig eller sydvästlig riktning högt över skogstopparna, för att ej mera uppenbara sig på ifrågavarande jaktområde.

Min senaste iakttagelse beträffande raphöhönsens flyttning, vilken direkt givit upphov till denna artikel, var senaste höst, då jag på hemväg från Hättö naturskyddsområde, Ingå skärgård, med motorbåt söndagen den 30 oktober kl. 17.20 (solen hade just gått ned i väster bakom skogstopparna) får se en flock raphöhöns bestående av ca 25 fåglar på 30 meters höjd över vattenytan styra ut till havs över den stora öppna Fagervik-fjärden. Fåglarnas kännpaka „sqvirrande“ läte hördes tydligt då de flögo snett över motorbåten.

Varken HORTLING eller KIVIRIKKO nämna något om höstflyttning hos raphöhönsen. Däremot äro otaliga iakttagelser gjorda i Mellan-europa beträffande de så kallade „vandringsraphöhönsen“. Sålunda har O. B. VON WATZDORF i Wild & Hund årgång 1935 skrivit en längre artikel „Das Problem des Wanderrebhuhnes“ och i samma tidskrift har senare även andra tagit till pennan. Jag nämner nu blott dr. MANFRED JAERISH, S. EDLER VON DER PLANITZ och F. VON DÖHN, vilka alla behandlat samma ämne.

V. WATZDORF hänvisar främst till vandringsraphöhönsen som uppträda i västra Tyskland och Frankrike och han skriver bl. a. följande: „Das in Frankreich durch Ornithologen und Jäger erforschte Wanderrebhuhn ist ein ausgesprochener Zugvogel, genau wie die Wachtel.“ Beträffande det slutliga flyttningsmålet kommer han till att vinteruppehållsorten troligen utgörs av de rätt så folkfattiga högplatåerna i Spanien. Däremot har monsieur SABY (inspector des eaux et des forets a Sens) kommit till slutsatsen att vinteruppehållsorten för de västligt flyttande raphöhönsen befinner sig i Frankrike.

I det utmärkta jaktbokverket „Jagdtierkunde“ av Dr. E. SCHAFF, kommer bemälda författare till följande slutsats beträffande de öst-

liga rasernas flyttningar: „Die Zughühner erscheinen stets von Osten und in westlicher Richtung ziehen sie auch nach Böhmen ein“. Dessa kunna naturligtvis blott utgöras av raserna *lucida* och *robusta* och varför ej även av de finska flyttarna. Som regel meddela såväl tyska som franska författare att dessa flyttare äro mindre till växten än de stationära fåglarna.

Då detta problem som sagt hittills ej blivit fullt klarlagt, vore det skäl att våra fackornitologer skulle genom ringmärkning och lokala studier närmare granska dessa mycket intressanta fall. Med dessa rader har jag blott önskat väcka intresse för saken och hoppas att någon med mera tid och tillfälle än undertecknad skulle fastslå vilken ras som lever i Finland (eventuellt hava vi två raser, en östlig och en västlig) samt alla övriga problem rörande de stationära och flyttande raphönsen i Finland.

Summary: On the appearance of Partridge, *Perdix perdix*, in Finland during the autumn migration. In the article the author discusses those observations which he has made concerning the migration of partridge. According to his opinion about $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ of the stock of partridge would move to the South. Additionally, the author points out, that the race problem is not exactly studied in Finland for the present. Finnish partridge might belong to the races of *Perdix p. lucida*, *Perdix p. robusta* or is perhaps a cross product of these. Except that, some mixing with the base form *Perdix p. perdix* is possible, for in the course of years both living birds and eggs have been planted in Finland, delivered from Sweden and Middle Europe. The race problem as well as the passage problem ought to be studied more closely and cleared up.
